

ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОБЛЕМ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

Бессонова Світлана Іванівна доцент кафедри облік і аудит, канд. екон.наук, доцент. Державний вищий навчальний заклад «Приазовський державний технічний університет». м. Маріуполь.

Bessonova Svitlana. Associate Professor of Accounting and Auditing Ph.D., Associate Professor, State Higher Educational Establishment «PRIAZOVSKYI STATE TECHNICAL UNIVERSITY», Mariupol.

Bessonova S. Research activities and problems of metallurgical enterprises in the energy saving.

The article examined legislative documents regulating the issues of energy efficiency, energy saving, innovation orientation, scientific and technical support of the industrial sector. Analysis of the activities of metallurgical enterprises allowed to ascertain a significant reduction in production capacity, it had an impact on the reduction of energy costs. A comparative analysis of the average daily production of the international manufacturers of such kinds of steel products such as: iron, steel, rolled products. We investigated the cost of steel products, identified rising costs, the production cost components. The analysis of the measures aimed at reducing the cost of steel products. The main areas to reduce the cost of steel products are to reduce consumption of imported gas, production optimization, the rational use of transport, the introduction of resource-saving technologies, modernization of production facilities, implementation of investment programs. Associates from external borrowers enables enterprises to invest in capital investments to reduce the environmental burden on the environment. The lack of working capital reduces the rational use of natural resources. The analysis of the environmental performance of the steel industry. It is proposed to leave the environmental fee in the city local budget. Receipt of funds into the local budget will improve the ecological situation in the region. Analysis of the debt of the budget metallurgical enterprises. Studies have shown that a lack of return from the budget value-added tax leads to an outflow of working capital, which has a negative impact on the financial condition of enterprises. The deficit of working capital leads to an increase in accounts payable to suppliers of raw materials, electricity, staff wages. There is a need to reduce the negative labor. To eliminate debt before the budget metallurgical enterprises, it is necessary to cancel an order to disconnect from the system of automatic reimbursement of value added tax. Resolving this issue will enable enterprises in the metallurgical industry to direct current assets by implementing energy efficiency projects, and implementation of energy efficiency measures.

Бессонова С.І. Дослідження діяльності та проблем металургійних підприємств в умовах енергозбереження.

У статті досліджено законодавчі документи, що регламентують питання енергоефективності, енергозбереження, інноваційної спрямованості, наукового та технічного забезпечення промислового сектору. Аналіз діяльності металургійних підприємств дозволив констатувати значне зниження виробничих потужностей, це вплинуло і на зниження енергетичних витрат. Проведено порівняльний аналіз середньоденної виробітку з міжнародними виробниками таких видів металургійної продукції як: чавуну, сталі, прокату. Досліджено собівартість металургійної продукції, виявлено зростання витрат, що становлять виробничу собівартість. Проведено аналіз заходів, спрямованих на зниження собівартості металургійної продукції. Основними напрямками щодо зниження собівартості металургійної продукції є зниження споживання

імпортованого газу, оптимізації виробництва, раціонального використання транспорту, впровадження ресурсозберігаючих технологій, модернізації виробничих фондів, впровадження інвестиційних програм. Залежність підприємств від зовнішніх позичальників не дозволяє підприємствам інвестувати кошти на капітальні інвестиції для зниження екологічного навантаження на навколишнє середовище. Брак обігових коштів призводить до зниження раціонального використання природних ресурсів. Проведено аналіз екологічних показників діяльності металургійної галузі. Запропоновано залишати екологічний збір в міському місцевому бюджеті. Надходження коштів до місцевого бюджету дозволить поліпшити екологічну ситуацію в регіоні. Проведено аналіз заборгованості бюджету металургійним підприємствам. Дослідження показали, що відсутність повернення з бюджету податку на додану вартість призводить до відтоку оборотних коштів, що негативно відбивається на фінансовому стані підприємств. Дефіцит обігових коштів призводить до зростання кредиторської заборгованості перед постачальниками сировини, електроенергії, працівниками по заробітній платі. Існує негативна потреба в скороченні трудових ресурсів. Для усунення заборгованості бюджету перед металургійними підприємствами, необхідно скасувати наказ про відключення від системи автоматичного відшкодування податку на додану вартість. Вирішення даного питання дозволить підприємствам металургійної галузі направляти оборотні кошти на впровадження енергоефективних проектів та реалізацію енергоефективних заходів.

Бессонова С.И. Исследование деятельности и проблем металлургических предприятий в условиях энергосбережения.

В статье изучены законодательные документы, регламентирующие вопросы энергоэффективности, энергосбережения, инновационной направленности, научного и технического обеспечения промышленного сектора. Анализ деятельности металлургических предприятий позволил констатировать значительное снижение производственных мощностей, это оказало влияние и на снижение энергетических затрат. Проведен сравнительный анализ среднесуточной выработки с международными производителями таких видов металлургической продукции как: чугуна, стали, проката. Исследована себестоимость металлургической продукции, выявлен рост затрат, составляющих производственную себестоимость. Проведен анализ мероприятий, направленных на снижение себестоимости металлургической продукции. Основными направлениями по снижению себестоимости металлургической продукции являются снижение потребления импортируемого газа, оптимизации производства, рациональному использованию транспорта, внедрению ресурсосберегающих технологий, модернизации производственных фондов, внедрению инвестиционных программ. Зависимость предприятий от внешних заемщиков не позволяет предприятиям инвестировать средства на капитальные инвестиции для снижения экологической нагрузки на окружающую среду. Нехватка оборотных средств приводит к снижению рационального использования природных ресурсов. Проведен анализ экологических показателей деятельности металлургической отрасли. Предложено оставлять экологический сбор в городском местном бюджете. Поступление средств в местный бюджет позволит улучшить экологическую ситуацию в регионе. Проведен анализ задолженности бюджета металлургическим предприятиям. Исследования показали, что отсутствие возврата из бюджета налога на добавленную стоимость приводит к оттоку оборотных средств, что негативно отражается на финансовом состоянии предприятий. Дефицит оборотных средств приводит к росту кредиторской задолженности перед поставщиками сырья, электроэнергии, работниками по заработной плате. Существует негативная потребность в сокращении трудовых ресурсов. Для устранения задолженности бюджета перед металлургическими предприятиями, необходимо отменить приказ об отключении от системы автоматического возмещения налога на добавленную стоимость. Решение данного

вопроса позволит предприятиям металлургической отрасли направлять оборотные средства на внедрение энергоэффективных проектов и реализацию энергоэффективных мероприятий.

Постановка проблеми. У сучасності, найбільш актуальним являється вирішення питання енергетичної незалежності України. Заходи щодо реалізації державної політики за період 2010-2013 рр. були спрямовані на посилення інноваційних процесів в діяльності підприємств промислового сектора. Галузева програма енергоефективності та енергозбереження на період до 2017 року передбачає фінансове, законодавче і науково-технічне забезпечення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями ресурсозбереження на промислових підприємствах присвячено багато наукових праць, серед яких: О. Амоша, С. Аптекарь, , Б. Гаврилишин, С. Ілляшенко, С. Мочерний, О. Устенко, Р. Фатхутдинов та інші.

Мета статті – провести дослідження нормативних документів, показників виробничої діяльності металургійних підприємств та виявити проблеми металургійної галузі в умовах енергозбереження.

Результати дослідження. Концепцією державної енергетичної політики України на період до 2020 року передбачено зниження енергетичних витрат на виробництво одиниці внутрішнього валового продукту (ВВП) на 9%. Нині найбільшими споживачами енергоресурсів є: промисловість 58% і ЖКХ 29%. На думку фахівців, підвищення енергоефективності до європейського рівня дозволить істотно змінити ситуацію по споживанню енергоресурсів і знизити їх на 57% [1]. Якщо оцінювати ситуацію в цілому по країні, то впродовж року Україна може використовувати на 11 млрд.євро менше, ніж використовує.

Для здійснення прийнятої енергетичної концепції були прийняті ряд законів, які спрямовано на оптимізацію енергопостачання і енергоспоживання, розвитку внутрішнього виробництва, стимулювання науково-технічної, інноваційної та інвестиційної діяльності. Проте суттєвій мінімізації енергоємності за останні три роки не спостерігається.

Металургійна галузь, як і раніше, є базовою для економіки України. Незважаючи на значне скорочення обсягів реалізації металургійної продукції, саме ця галузь забезпечує більше 26% загального експорту товарів.

У сучасній ситуації за 2014 р. значно скоротилися об'єми енергоспоживання, але це, насамперед, пов'язано із значним скороченням виробничих потужностей. Так металургійний комбінат «Азовсталь», що входить в гірничо-металургійну монополію «Метінвест», за підсумками роботи в 2014 році скоротив виробництво загального прокату, за оперативними даними, на 22,3% в порівнянні з аналогічним періодом 2013 року до 3,251 млн. тонн [2]. Дніпровський металургійний комбінат (ДМК) ім. Держинського (Дніпродзержинськ Дніпропетровської обл.), що входить в корпорацію «Індустріальний союз Донбасу» (ІСД, Донецьк), працює на чверть своїх потужностей. За даними ОП Металургпром в 2014 році в Україні було вироблено 27,6 млн. т сталі, що на 16,9% нижче за показник 2013 року. Випуск чавуну зменшився на 14,8% до 24,8 млн. т, загального прокату на 18,1% до 23,8 млн. т. [3].

Динаміка середньодобового виробництва чавуну, сталі та прокату представлена на рис.1-3, складено автором на підставі даних об'єднання «Металургпром».

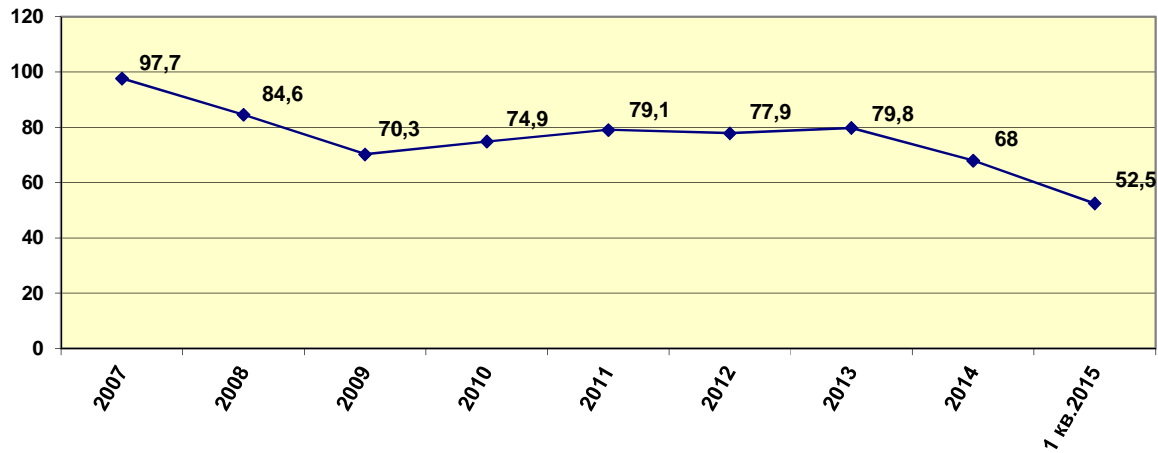

Рис.1.Динаміка середньодобового виробництва чавуну за період 2007- 1 кв.2015 р.(тис. т.)

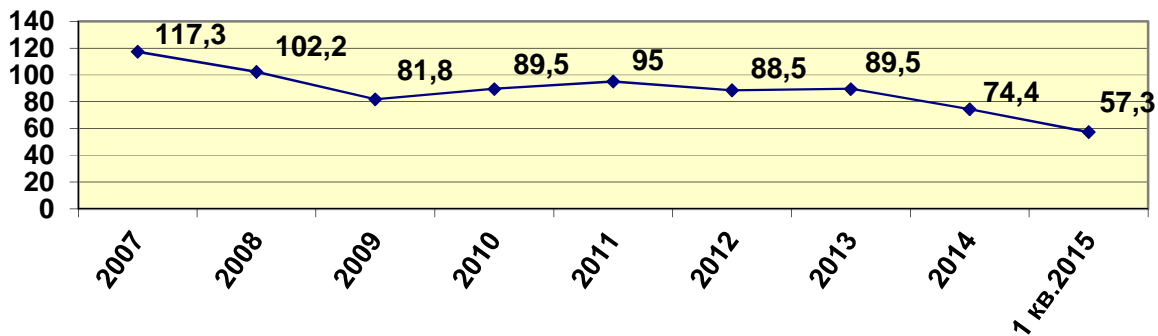

Рис.2.Динаміка середньодобового виробництва сталі за період 2007- 1 кв.2015 р.(тис. т.)

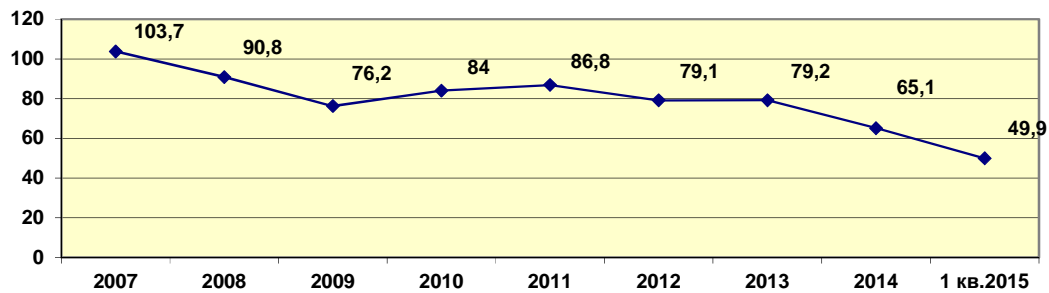

Рис.3.Динаміка середньодобового виробництва прокату за період 2007- 1 кв.2015 р. (тис. т.)

Деяке зростання виробництва сталі спостерігається у квітні 2015 р. за рахунок введення раніше виведених потужностей.

Собівартість української сталі тривалий час демонструвала один з найбільш низьких рівнів в світі, проте, дані останніх років підтверджують, що чорна металургія країни вичерпує свою перевагу, порівняно з собівартістю російської і китайської металургійної продукції [4]. Так, у 2013 р. собівартість тонни заготовки у вітчизняного виробника була на 15 дол. США за тонну нижче, порівняно із китайськими виробниками, а в 2014 р., розрив склав вже 7 дол. США за тонну. З початку 2015 року нажалі українські виробники

втратили таке становище, зараз у китайських виробників собівартість тонни заготовки стали дешевше української на 12 дол. США за тонну.

Скорочення собівартості в 2014 році обумовлене, тим, що відбулася девальвація гривни і відповідно знизилася ціна на сировині. Особливо це відбулося на такому необхідному в металургійному виробництві сировині як залізняку, в 2015 г. вона подешевшала до 47 долл.США за тонну, що в 3 рази дешевше, ніж у 2014 році. Придбання вугілля, що коксується, і коксу у вітчизняного постачальника, через обставини, що склалися, в Донецькій області, виявилось неможливим і тому не привели до зниження ціни.

Але з початку 2015 року спостерігається постійне зростання собівартості металопродукції. В основному на це впливають рентні платежі постачальників сировини, і ціни на послуги монополістів – залізниці, поставки газу. Підвищення своїх витрат постачальники компенсують за рахунок металургів. За 2 місяці 2015 ціни на сировинні ресурси зросли: ЗРС – 13-40%, вогнетриви – 8-67%, феросплави – 90-121%, брукст сталевий – 43%, кокс – 98%, е / е – 36%, газ – 83% [5].

З урахуванням того, що металургійна продукція відвантажується на експорт, до 2015 року приблизно 60%, то зацікавленість підприємств в підвищенні конкурентоспроможності, безпосередньо залежить від зниження собівартості продукції за рахунок енерго і ресурсозберігання. Нажаль, згідно з інформацією «Держзовнішінформу», за два місяці поточного року зниження експорту металопродукції в порівнянні з 2014 роком склало 37%. Країна не отримала близько 1 млрд. дол.США.

За даними Держстату, за січень поточного року частка металопродукції в обсязі експортних надходжень становила 28% [5]. Конкуренція буде тільки збільшуватися, тому що внутрішній попит на метал в КНР знижується у зв'язку з уповільненням національної економіки, а сталевий надлишок китайські виробники перенаправляють на зовнішні ринки. Процес активно проявив себе ще в 2014 році, протягом якого експорт сталі з Піднебесної виріс на 51%, досягнувши майже 94 млн тонн.

Внутрішній ринок в 2015 році металургів знову не підтримає. Українські машинобудівні заводи, які раніше орієнтувалися на російський ринок, різко скоротили виробництво і закупівлі сталевого прокату [6]. Тому актуалізація скорочення собівартості металургійної продукції стає позачерговою.

У таблиці 1 представлено аналіз споживання електроенергії за останніх 2 роки промисловістю в цілому та металургійною галуззю.

Таблиця 1.- Аналіз споживання електроенергії промисловістю в цілому та металургійною галуззю

	2013		2014	
	%	Млрд.кВт	%	Млрд.кВт
Промисловість в цілому	46,3	65,52	45,3	61,1
Металургія	24,8	35,1	25,3	34,1

Аналіз споживання електроенергії як промисловістю в цілому так і металургійною галуззю зменшилося.

Порівняльний аналіз витрат з європейськими виробниками металургійної продукції показав, що на виробництво 1 т сталі підприємства витрачають на 30-40 дол. США менше, ніж в Україні.

Для досягнення, хоч би європейських показників вітчизняним металургійним підприємствам необхідно активізувати інтелектуальний, технічний і фінансовий капітал.

Низка заходів українські металурги вже здійснили. Так, на «Арселор Мітал Кривий Ріг» добилися зниження собівартості тонни стали на 30 долл.США, планується що в 2015 році підприємство може добитися зниження собівартості на 65 долл.США. Основні напрями на зниження собівартості металургійної продукції полягають в оптимізації

виробництва, зниженні споживання газу, раціональному використанні транспорту, впровадження ресурсозберігаючих технологій. Планується в 2015 р. впровадити технологію вдування пиловугільного палива, що дозволить значно знизити споживання і залежність від імпорту газу. За даними «Металургпрома» металургійна галузь у 2014 році використовувала 2,5 млрд.м³ газу, зниження або відмова від палива, що поставляється, дозволить домогтися запланованих показників собівартості.

Також на зниження енерговитрат, збільшення якості продукції, збільшенні показників енергоефективності може вплинути впровадження на підприємстві трьох машин безперервного лиття. У цьому випадку можна домогтися зниження собівартості на 50-70 дол.США на тонні. Проте, впровадження автоматизованих виробничих процесів вимагає значних інвестиційних впливань.

На підприємствах «Метінвеста» були впроваджені ряд інвестиційних програм, які дозволили знизити собівартість сталі за останні три роки на третину. Так, на металургійному підприємстві «Запоріжсталь», завдяки впровадженню програми енергозбереження вдалося скоротити витрати на виготовлення однієї тонни сталі на 17,7 дол. США., заощадити 300 млн.м³ газу за рахунок впровадження пиловугільного палива. Як і на АМКР, на підприємстві планують замінити мартенівський цех на конверторний- це дозволить підприємству значно підвищити ефективність виробництва, оскільки при безперервному розливу сталі втрати при розливу складають 0,5-1,0%, а при мартенівському методі розливу 15-20%; значно знизити витрати на споживання газу, а також поліпшить екологічні показники. Оптимізація даних показників можлива тільки при здійсненні проекту вартістю 1,5 млрд.дол.США.

На МК «Азовсталь» введений у експлуатацію новий кисневий блок і новий газопровід доменного газу на ТЕЦ, що дозволило знизити енерговитрати. На «ММК ім. Ілліча» усі доменні печі обладнали системою вдування пиловугільного пального, завдяки цьому заходу підприємство виключає використання природного газу в доменних печах, а також скоротило питому витрату коксу на 29 кг/т чавуну. Для ефективного використання енергетичних ресурсів введені в дію сучасний енергокорпус ККЦ і кисневий блок ВРУ-60.

Проте, виробництво з квітня 2014 року на маріупольських металургійних підприємствах «Азовсталь» та ММК ім. Ілліча — знизилася на 25-35% у річному співвідношенні. Маріуполь у даний час має скрутне залізничне сполучення з іншими регіонами України. Ситуацію може посилити ухвалення від 06.03.2015 р. про збільшення тарифів на залізничні тарифи. Це негативно відобразиться на конкурентоспроможності продукції металургійних підприємств та підвищенні собівартості продукції. З урахуванням зниження споживання металопродукції на внутрішньому ринку, зупинці машинобудівних підприємств, зниженні обсягу виробництва сприятиме погіршенню рейтингові показники вітчизняних металургійних підприємств.

Звичайно ж, модернізація, що проводиться у галузі, вимагає значних інвестиційних вкладень. Зниження показників інноваційної діяльності промислових підприємств багато в чому залежить від недоліку фінансових та інвестиційних ресурсів. На технологічні інновації в 2013 році металургійні виробники витратили 1,1 млрд.грн. і, в основному, це були власні джерела.

Але низький техніко-технологічний рівень виробництва та використання застарілих технологій, приводять до екологічного навантаження на навколишнє середовище. Внесення Законом України від 27.03.2014 р. № 1166-VII «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні» стосується збільшення ставок екологічного оподаткування приблизно на 8,3% [7].

Спираючись на дані [8] (табл. 2), спостерігаємо, що за умови доволі низької частки металургії в загальному обсязі підприємств, які здійснювали викиди від стаціонарних джерел забруднення (не більше ніж 3,5%), частка металургії в загальному обсязі викидів

забруднюючих речовин в атмосферу, є доволі значною, становлячи в різні роки від 20% до 30%.

При цьому нестача оборотних коштів приводить до зниження частки капітальних інвестицій у металургії в загальному обсязі капітальних інвестицій на охорону та раціональне використання природних ресурсів.

Таблиця 2.

Динаміка основних екологічних показників діяльності металургійної галузі України,

[9]

Показники	Роки					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Кількість підприємств, які здійснювали викиди від стаціонарних джерел забруднення у металургії	н/д	364	357	309	305	296
Частка металургійних підприємств у загальній кількості підприємств, які здійснювали викиди від стаціонарних джерел забруднення, %	н/д	3,4	3,4	3,3	3,5	3,5
Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферу у металургії, тис. т	1397,2	1149,7	926,7	1076,8	1102,3	1015,8
Темпи зростання обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферу у металургії, %	-	82,3	80,6	116,2	102,3	92,2
Частка металургії у загальному обсязі викидів забруднюючих речовин в атмосферу, %	29,0	25,4	23,6	26,1	25,2	23,4
Обсяг викидів діоксиду вуглецю (CO ₂) у металургії, тис. т	н/д	38207,2	34348,3	39234,8	64073,1	58188,1
Частка металургії в загальному обсязі викидів діоксиду вуглецю, %	н/д	21,9	22,5	23,8	31,7	29,4
Обсяг викидів діоксиду вуглецю на тонну виплавленої сталі, т/т	н/д	1	1,1	1,2	1,8	1,76
Частка капітальних інвестицій у металургії в загальному обсязі капітальних інвестицій на поточні витрати підприємств на охорону та раціональне використання природних ресурсів, %	н/д	н/д	33,6	25,3	15,8	н/д

За словами головного еколога корпорації «Метінвенст» загальна сума адміністративних екологічних штрафів, що пред'явлена посадовим особам підприємств холдингу за 2013 рік, становить 60 тис. грн. Загальна сума отриманих та сплачених претензій – 467 тис. грн. З них за наднормативні скиди забруднюючих речовин у природні водні об'єкти підприємства сплатили 137 тис. грн., за наднормативні викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря – 330 тис. грн. [9]. Але вся сума податку надходить до державного бюджету, а це неправильно, адже у проекті декларувалося про надходження до місцевих бюджетів. Так, наприклад, прокуратура Донецької області зобов'язала в судовому порядку Маріупольський металургійний комбінат (ММК) ім. Ілліча (Донецька обл.), сплатити 1,125 млн. грн. за нанесення збитку навколишньому природному середовищу. Встановлено, що кількість допустимих викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря на вказаному підприємстві значно перевищує норму. За наслідками виявлених порушень прокуратура подала до суду два позови про відшкодування шкоди, заподіяної навколишньому середовищу у наслідок порушення законодавства про охорону

атмосферного повітря [10]. Тому пропонуємо внести зміни до Закону України від 27.03.2014 р. № 1166-VII «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні», а саме, передбачити надходження екологічного податку до місцевого бюджету з метою створення передумов для економічного зростання та відшкодування збитків.

Необхідно ще відзначити чинники, які негативно впливають безпосередньо на діяльність промислового підприємства, – це невідшкодування ПДВ підприємствам експортерам, застосування податкових інструментів дестимулюючого характеру.

Сумарна заборгованість податкових органів України перед підприємствами групи «Метінвест» по відшкодуванню податку на додану вартість за поставлену на експорт продукцію за станом на 1 січня 2015 року склала близько 960 млн. грн, переплата по податку на прибуток на загальну суму 2,485 млрд. грн. з них: ММК ім. Ілліча — 50,098 млн. грн, «Азовсталь» — 40 млн. грн. Відтік оборотних коштів негативно позначається на фінансовому стані підприємств, особливо це ускладнюється за відсутності можливості кредитування, тоді як ці засоби могли бути направлені на розвиток підприємств [7]. Дефіцит грошових коштів приводить до того, що підприємства не можуть купити достатню кількість сировини, розрахуватися за електроенергію, сплатити заробітну плату, але ситуація тільки поглиблюється. Загальна заборгованість держави перед металургами за станом на 1 квітня 2015 року склала 5,6 млрд. грн. Окрім цього, з 15 травня 2015 року ММК ім. Ілліча відключений від автоматичного відшкодування ПДВ всупереч законодавству. З метою стабілізації діяльності металургійних підприємств необхідно усунути порушення принципу рівності держави перед законом та припинити нагромадження заборгованості бюджету по податкам перед підприємствами металургійної галузі, та відмінити наказ про відключення від системи автоматичного відшкодування податку на додану вартість «ММК ім.Іліча», оскільки такі дії можуть привести до зростання соціальної напруженості та негативно впливають на фінансовий стан підприємств.

Висновки: На підставі вищевикладеного, доцільно систематизувати державні підходи по підтримці вітчизняного металургійного промислового виробника, які дозволять стимулювати реалізацію енергозбережних заходів і впровадженню енергоефективних проектів.

Список використаних джерел:

1. Официальный сайт Рейтинга энергоэффективности Украины [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.energy-index.com.ua/uk/additional/publications/smytaya-alternativa/>
2. Официальный сайт Укрудпром. “Азовсталь” в 2014 году сократила выпуск проката почти на четверть. [Электронный ресурс]. - Режим доступа:http://www.ukrudprom.ua/news/Azovstal_v_2014_godu_sokratila_vipusk_prokata_pochti_na_chetvert.html
3. Он-лайн СМІ. Газета Бизнес. Стальной обвал. [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://economics.lb.ua/business/2015/01/31/293996_stalnoy_obval.html.
4. Официальный сайт Укрудпром. Какие меры принимают металлурги, чтобы не проиграть? [Электронный ресурс]. - Режим доступа:http://www.ukrudprom.ua/digest/Za_schet_chego_budut_konkurirovat_ukrainskie_metallurgi_v_2015.html

5. Офіційний сайт: Фінансовий портал. Залізорудний обвал: Україна може втратити світові ринки збуту [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/news/-/348963/zalizadorudnyj-obval-ukrayina-mozhe-vtratyty-svitovi-rynky-zbutu>
6. Офіційний сайт: Україна без корупції. Ще один чорний рік для металургів. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.corruption.net/statti/item/31365-shche-odyn-chornyi-rik-dlia-metalurhiv>
7. Пояснення щодо нових ставок екологічного податку / Офіційний портал державної фіскальної служби України [Електронний ресурс] . – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/nk/rozdil-viii--ekologichniy-poda>.
8. Перший етап модернізації економіки України: досвід та проблеми : [монографія] / О.М. Алимов, О.І. Амоша та ін. ; за заг. ред. В.І. Ляшенка ; ІЕП НАН України, КПУ. – Запоріжжя : КПУ, 2014. – 798 с.
9. Главный эколог Метинвеста: «Ответственность за экологический имидж наших предприятий лежит на каждом из производителей» [Электронный ресурс] / Бизнес-портал ugmk. info. – Режим доступа : <http://uaprom.info/article/5803-glavnyi-jekolog-metinvesta-otvetstvennost-za-jekologicheskij-imidzh-nashih-predpriyatij-lezhit-na-kazhdom-iz-proizvodstvennikov.html>.
10. Официальный сайт Укррудпром. Прокуратура Донецкой области обязала меткомбинат Рината Ахметова заплатить за загрязнение атмосферы. [Электронный ресурс].- Режим доступа:http://www.ukrrudprom.ua/news/Prokuratura_Donetskoj_oblasti_obyazala_metkombi_at_Rinata_Ahmeto.html
11. Официальный сайт Укррудпром. Государство задолжало “Метинвесту” почти 3,5 млрд гривен. [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://www.ukrrudprom.ua/news/Gosudarstvo_zadolgalo_Metinvestu_po_NDS_pochti_1_mlrd_g_riven.html

References:

1. The official website of Ukraine Energy Efficiency Rating, available at: <http://www.energy-index.com.ua/uk/additional/publications/smytaya-alternativa/>
2. The official website of Ukrudprom. "Azovstal" in 2014 reduced the output of rolled products by almost a quarter., available at: http://www.ukrrudprom.ua/news/Azovstal_v_2014_godu_sokratila_vipusk_prokata_pochti_na_chetvert.html
3. On-line media. Business Newspaper. Steel collapse, available at: http://economics.lb.ua/business/2015/01/31/293996_stalnoy_obval.html.
4. The official website of Ukrudprom. How are the metallurgists not to lose?, available at: http://www.ukrrudprom.ua/digest/Za_schet_chego_budut_konkurirovat_ukrainskie_metallurgi_v_2015.html
5. Ofitsiyny site: Finansovy portal. Zalizadorudny Meltdown: UKRAINE Mauger vtratyty svitovi markets Agricultural Art zbutu, available at: <http://news.finance.ua/ua/news/-/348963/zalizadorudnyj-obval-ukrayina-mozhe-vtratyty-svitovi-rynky-zbutu>
6. Official site: UKRAINE without koruptsii. Sche one Chorniy Year for metalurgiv. available at: <http://www.corruption.net/statti/item/31365-shche-odyn-chornyi-rik-dlia-metalurhiv>
7. Explanations regarding new ecological tax, Official Site of the State Tax Service of Ukraine, available at: <http://sfs.gov.ua/nk/rozdil-viii--ekologichniy-poda>.
8. Alymov A. and Amosha A.I. (2014), The first phase of modernization of Ukraine's economy: experience and problems: monography, CPU, Zaporozhye, 798 p.
9. Chief ecologist Metinvest: "Responsibility for the environmental profile of our companies rests with each of the producers", available at: <http://uaprom.info/article/5803-glavnyi-jekolog-metinvesta-otvetstvennost-za-jekologicheskij-imidzh-nashih-predpriyatij-lezhit-na-kazhdom-iz-proizvodstvennikov.html>.

10. Official site Ukrudprom. The prosecutor's office ordered the Donetsk region, Rinat Akhmetov Iron and Steel to pay for pollution, available at:

http://www.ukrudprom.ua/news/Prokuratura_Donetskoy_oblasti_obyazala_metkombinat_Rinata_Ahmeto.html

11. Official site Ukrudprom. The state owes "Metinvest" almost 3.5 billion

hryvnia, available at: http://www.ukrudprom.ua/news/Gosudarstvo_zadolgalo_Metinvestu_po_NDS_pochti_1_mlrdriven.html

Ключевые слова: энергоёмкость, энергоэффективность, инвестиционные ресурсы, законодательное регулирование энергосбережения и энергоэффективности в Украине, промышленные предприятия.

Ключові слова: енергоємність, енергоефективність, інвестиційні ресурси, законодавче регулювання енергозбереження і енергоефективності в Україні, промислові підприємства.

Keywords: power-hungryness, power to efficiency, investment resources, legislative adjusting of energy-savings and power to efficiency in Ukraine, investments, industrial enterprises.

Рецензент: Білопольський М.Г., д.е.н., професор, ДВНЗ «ПДТУ»